

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Baptistae Mantuani ... Parthenicum libri

Baptista <Mantuanus>

Argentinae, 28. 8. 1501

VD16 -S7317

Frater Baptista Mantuanus [...] Lodovico Fuscarario: ac Ioanni Baptistæ
Refrigerio [...] S. P. D.

[urn:nbn:de:bsz:31-321582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321582)

Frater Baptista Mantuanus Carmelita Lō
douico Fuscarario: ac Ioanni Baptistæ
Refrigerio: viris integerrimis. S. P. D.

Es bellum meum cui q̄c Mariæ virginis historiam continet) Parthenice titulus est: duorum annorum lucubrationem: tibi & Ioanni Baptistæ Refrigerio dicare: & sub vestrorum nominum inscriptionibus edere constitui. Et ne quis hoc ab re & temere factum existimet: cā breuiter explicabo. Nup̄ in cenobium nostrum diuē pestilēciæ immisso veneno: toti urbi cœperamus esse timori. pellebatur non a colloquio tantū verum & a cōspectu hoīm: & ab omī hūano cōmercio tāq̄ basilisci (qui solo visu noxi dicuntur) longe phibebāur. attoniti eramus: lababāt genua: nutabant animi. Domi mors impabat: foris hūmale frigus: quotidianæ pluuia: annonę caritas: & publica fames: belloꝝ strepitus: hoīm salutis suę cōsulentiū seuera custodia. aq̄ & igni interdicti videbatur. undiq̄ timor: undiq̄ calamitatū cōfertissimę acies aduētare nunciabātur interclusi eramus nec ulla videbatur euadēdi via. oīa mortē intētabāt: & erat una salus miseris nullā spare salutē. Tu cū Refrigerio n̄o (credo a deo missus) in atra dēfissimę noctis caligine: cæcitiē tū mihi tanq̄ cū aurora matutinus lucifer diē apuisti: spem vitę cōfirmasti: xenia misisti: ī āplas ac magnificas edes tuas hospicio me suscepisti: lautissime elegāissime pauisti. Nec (quod magis miror) videbaris hęc tāta pegrino & hospiti p̄stare: sed parēti sed deo ip̄i Nullū demēcię: nullū misericordię: nullū liberalitatis officiū p̄termisisti: oīa oīm virtutū munera mihi rite p̄soluisti. Erat mecū Frater Petrus Neuolarius: calamitatū mearū sp̄ fidissimus comes: & Bernardinus Tridinus: qui beneficiorū vestrorū magnitudinē admirātes: sepius aiebāt: se nisi oculis vidissent nunq̄ credituros in hoc tā corrupto & perditō seculo: tātū in quoq̄ supesse v̄tutis. Vos calamitatē meā in foelicitatē cōuertistis. Vos mihi qđ Diomedes Daunus: qđ Vlyssi Alcinous: qđ Euāder Aeneę: quod p̄genitori n̄o Helie fuit sareptana mulier: quod Christo Zachęus & Lazarus fuistis. Et p̄culdubio Lodouice mihi hęc oīa cōsideranti v̄x̄ videri posset quod uulgo fertur: tuā. s. gentē ex antiq̄ illo Romanę v̄tutis robore p̄pagatā: & a Fusco quodā: q̄ tū. erario p̄æerat cū Romanorū colonia Bononiā missa ē: nomē & genus accepisse. huic tā clarę originis cognomē astipulatū: attestatur antiquitas: tua & tuorū maiorū dignitas respōdet: tuorū & morū integritas: & publica fauet opinio. quis enī nō credat tā clarę p̄stitūsc̄ familię egregiū aliquod fuisse p̄cipium? Facile igitur a ij

& ego in hanc sniam venire: nisi altera verior tue gentis cōsta
ret origo. Nā populi Bononiensis annales & diaria perscrutā
tibus: auidens est tuā fuisse unam ex his nobilibus potenti/
busq; familijs (sic enī illas appellāt) q̄s post miserabilē patriæ
tue itragē: & deplorandā euerfionē: ad instaurādū urbis decus
Lotarius ipator Bononiā misit: sed hāc originē oīm victrix
obscurauit antiq̄tas. dignissima p̄culdubio & venerādē maie/
statis fuit hęc origo gentis tue: sed longe maioris glorię splen/
dorifq; est: tot p̄stanciū ciuiū (ut stemata docent) seracissimam
fuisse: tot p̄clara virosq; ingeniā tulisse: tot v̄tutibus q̄si stellis
q̄busdā claruisse: tot laude dignos nepotes p̄genuisse: quorū
quidā non ad minuras sordidatūue / sed maximas & reipubli
cæ valde utiliū resq; negociacionē se cōtūlere: & summa fide di
ligencia solercia patrimoniū amplificātes: nouas edes extruxe
runt: extructas expoliuerūt auxeruntq;: fundos comparūt: di
uitijs opibusq; longe lateq; splēduerunt: quas p̄tem inopi: p̄/
tem tēplo p̄tem suis opportune ponētes: optimosq; ciuiū p̄f/
simosq; christianosq; sibi merito nomen acq̄siuerunt. Quidā
summa cū gloria legū studia sequuti non suo tantū verē & futu
ro sæculo mirē imodū profuerunt: qualis Aegydius fuit: cui
us adhuc in diui Dominici cœmeterio / marmoreū sepulchrū
magnis extructū impēsis oñditur. Fuerūt cōplures alij: quorū
quom oportuit opa & consilio resp. usa est: & qui summa pie
tate patriā cōplexi: res p̄clatas prudenter fortiterq; gessere:
qualē Romeum perhibent equitē auratū & iure consultissimū
resq; humanasq; diuinarūq; peritissimum: de cuius acri ingenio
strenuitate facundia: & in omni priuato publicoq; munere p̄re
stancia: quotidie apud maiores natu cū admiratione sermo est
ut oīm qui eū nouerūt iudicio summū patriæ decus fuit & or
namētū. Extāt apud te Lodouice cōmētarij q̄ plures oracionū
diuersis in legacionibus ab eo scite doctē sapiēterq; habitas: ī
quibus disciplina: oīm sacrarū p̄cipue scripturarū cognicio: ī
gens dicendi vehemēcia: & imensa patrię charitas elucescit. Ex
tā claris igitur fontibus: nō potuerunt nisi optia flumina deri
uari: nec mirē ē te v̄tutū amatorē & cultorē esse p̄bitatis: q̄ tui
generis radicibus incocta ē: p̄pterea nec plōga tēporū spacia:
nec per mala huiusce vitæ nostræ contagia potuit eneruari. Est
p̄fecto ut videre videor: magnū virtutis adiuuentū claris or
tū esse parētibus. solēt enī iuuenes qui aliqd indolis hñt: ne de
generare videant / maiorū suorū dignitatē emulari: & ad patery
narū laudū aspirare foelicitatē: sic Philippi nomen Alexandrū:

sic maioris Africani gloria minorē Scyptionē: sic Caesaris Iu-
 lij fama Octavianum excitauit: sic deniq; Pyrrhus Achilleides
 erat animosus imaginē patris. Te quoq; Lodouice q̄q; Deo &
 natura ducēte: tuisc; annitētib; studijs virtutē amas: nō pa-
 rā antecessor; tuor; te iuuare possunt imagines: quor; mores
 æquare ut arduū & difficile: sic certe & pulchrū est & laudabile.
 Te vero Refrigeri silēcio p̄terire nō possum: ne tuor; in me me-
 ritos; q̄ ppe infinita sunt oblitus videar. scribā igitur q̄ & ne-
 cessitudinis nostrę fuerint exordia: & eiusdē ppetuo cōseruan-
 dę sint munimēta. Ex eo tpe q̄ primū Bononiā veni: semp aiad-
 uerti te mor; grauitatē: viteq; honestatē cū optimis litterarū
 studijs sic cōiunxisse: ut facile cōiicere possem: te in optimū &
 p̄clarū vis; breui euasur;: quod & rei cōprobauit euerus. Nā
 ad p̄s: nec meliorē nec eleuētorē ciuē te habet feracissima p̄-
 stanciū ingeniorū Bononiā. Tu Pōpeianę magnanimitatis: &
 Catonianę integritatis emulato rāto patrię tuę factus es orna-
 mēto: ut de te dici possit illud Maronis nostri. Vitis ut arbori-
 bus decori est: ut vitibus uuae: Vt grægibus tauri: sægetes ut
 pinguib; aruis Tu decus omē dñs. Extāt enī plures abs te æ-
 dite oraciones & epistole Ciceronianā maiestātē redolētes: ex q-
 bus q̄tū ingenio & doctrīna polleas facile dignosci pōt: unde
 nec sine magna animi voluptate ea legere ac p̄legere possum.
 extāt & poemata tua: q̄ tusca lingua plurima cōposuisti: tanto
 ornatu tāta venustate: tāta sc̄licitate cōdita: ut & mihi & omī-
 bus usui sint & miraculo hēant. Taceo tuā in patriā pietatē: &
 in amicos fidē & cōstanciā. placuit mihi semp in primis tua in
 Deū optimū sancta religio. Sæpius qdē sacra loca & cœnobīa
 adis: Deū bonos seruos colis & venerans. placuit itē q̄ Parentē
 tuū pitissimū olim Physicū: q̄ Auicennā & Hippocratē: dū vi-
 ueret publice it̄pretās: medicinā florētissimē docuit: incredi-
 bili quodā studio & pietate semp obseruaueris. p̄tereo splendī-
 das affinitates. pros in patria & extra honores: hęc enī qm̄ for-
 tunę bona sunt: nec quēquā meliorē faciūt: licet sc̄dm p̄pateri
 eos ad hūanę sc̄licitatis cōsumacionē faciāt: nunq; ad amādū
 quēpiā me allicere potuerūt. Sed ut sermonis nostri principi p̄lo-
 finis cōsentire videatur: unde digressi sumus reuertamur. hñsi-
 cia nup̄ a vobis in me collata recensēbā: ut non leuē fuisse cām-
 oñdere q̄ ad p̄fati libelli mei dona: idē: & ad hoc tenue gra-
 titudinīs munus me adhortata est: illorū n̄ra tendebat ora-
 cio. Solebāt Romani veteres eū qui ciuē seruasset in bello co-
 rona quę ciuica dicebatur insignire. q̄ si apud eos tantus ho-

nor erat ei qui aliū seruasset: q̄ti ego (ne ingratus sim) te Refri-
geriūq; facere debeo. qui nō ciues meos & fratres tm̄: sed & me
ipm̄ Deo mouēte viāq; mōstrāte seruastis. Decorari vos oportet
hac n̄ra & si paupe corona: t̄ n̄q; a generosa mēte proueniat:
digna ē quā leta fronte & trāquillo uultu accipiatis: quę cœle-
stis & vere br̄itudinis vobis sit p̄fagiū: virtutū vestrarū mo-
numentū: & amicitie nostrę pignus imortale. Ab ineunte æta-
te cū sub paternæ disciplinæ cura æducarer: & postq; ad sancti
mōtis Carmeli serueritatē me cōtuli: ubi inter viros q̄ Heliam
heliseūq; p̄phetarū sanctissimos exprimere conātur iā diu vixi
sp̄ accipi b̄nificiorū acceptorū nullo pacto decei memoriam amit-
tere: sed oportere de referēda gracia semp̄ cogitare: & nunq; ob-
ligacionē dissimulare. Quātas igitur poterō gracias referam.
quas si referre negabit inopia: verbis agā. sin agere nequiuero
sāl̄tē habebō. Ad p̄sens ergo munusculo isto contenti eritis:
quod vobis tota mentis intencione dico: facturū multo am-
pliora si possem.

VALETE.

Apologeticon ad Eosdem.

Voniā fortasse cōplures: rei (ut mos est) nouitate pel-
lecti: & si non p̄legent: legent t̄n̄ Parthenicē nostrā: sub
vestris iā iā nōminibus edendā: ne in aliquē male opi-
nionis morbū incidāt: volo quendā salutaris antidoti synthe-
sim eorū mētibus admouere. Oēs t̄n̄ p̄monitos volo: si quid
meę iucūdisimę Parthenice decoris & venustatis deest (mul-
tū aut̄ deesse q̄s dubitat:) ip̄acietī Refrigerii desiderio totū im-
putandū esse: cuius lōgis p̄cibus expugnatus: me exorari: & li-
bellū quasi iplumes pullos añ tēpus passus sum euolare de ni-
do. Nec erat eius aliud desiderū q̄: ut sanctissimę Virginis lau-
des a pluribus legerētur: & Parthenice nostræ: Poetico vestita
decore: de Ecclesiastico p̄diēs gymnasio: populi in se conuertē-
ret intuitū. Sed nescio an quod voluit obtinebit. pia sunt vota
sed metuo ne nō foelici fraudentur euētū. nā nec q̄ debuīt lima
cruciata ē: nec hoīm mētes ut esse deberēt affectę sunt. Nā dum
q̄sq; t̄pm̄ vicio: cumuladis opibus: aut augēdis honoribus o-
perā impēdit: liberales artes intermittūtur: q̄ iter hūana bona so-
le sunt verę decus & honestissimū peculiū. Sed de his alias nūc
ad p̄ns institutū accedamus. Videbor fortasse cōtra & confire-
tudine & p̄fessionē meā nimīū excādescere: & Rhodio seu Lyn-
dio Herculi sacrificare: sed si nō nihil (q̄d̄ neq; p̄positū ē) limi-
tē excessero: deī rei cōtra quā dicturus sum: idignitati & iniurię
quā q̄tidie patimur grauitati: meminerit q̄sq; Mosē iusta in